

Fra Blåvands Huk til Vejle

På Kyst til Kyst Stien oplever du den smukke jyske natur fra Blåvands Huk til Vejle. Langs Varde Å, Holme Å og Vejle Å kommer du tæt på naturen og langt fra trafik, stress og jag. Turen er i alt ca. 140 km. Langs hele ruten kan du overnatte på primitive lejrpladser. Parkeringspladser tæt på ruten gør det også muligt at gå mindre strækninger. Tag børnene med og få en unik naturoplevelse i Danmark.

Blåvand Fyr.

Besøg www.kyst-kyststien.dk

Her kan du:

- Se og udskrive vandrekort.
- Se film om stien.
- Læse mere om stederne og naturen.

Scan koden og få Kyst til Kyst til din mobiltelefon.

Vejle Ådal set fra luften.

Vandretur - det skal du vide

Kyst til Kyst Stien er afmærket med skilte på hele ruten. Det meste af stien er kun for vandrere. Private lodsejere har frivilligt stillet arealerne til rådighed, så vis hensyn. Det er kun tilladt at vandre på stien fra klokken 06:00 til solnedgang.

I vådt vejr er det klogt at have gummi-støvler med. Vinter og forår, når vandstanden er høj, kan enkelte strækninger være ufremkommelige. Mellem Vejle og Bække kan man cykle på stien og medbringe hund i snor. På resten af ruten mellem Bække og Blåvand må du ikke cykle eller medbringe hund.

Varde Ås udløb i Ho Bugt

Overnatning

Langs stien er der primitive shelter- og teltpladser, hvor du kan overnatte én eller to nætter. Der er adgang til vand, das og bålplads. Enkelte steder koster det et mindre beløb pr. overnatning. De øvrige er gratis. Overnatningspladserne må benyttes af alle, og kan ikke bookes i forvejen. Der er 8-15 km mellem alle overnatningspladserne.

Se desuden:

www.udinaturen.dk

og app'en: Shelter

Fiskeri

Der er gode muligheder for at fiske, både i Varde Å, Holme Å og Vejle Å. Det er dog nødvendigt med både et landsdækkende fisketegn og et lokalt fiskekort, der kan købes på www.fiskekort.dk. Ved kystfiskeri er det nok med det landsdækkende fiskekort.

Se desuden: www.fisketegn.dk og www.fiskekort.dk

Transport

Er du i bil kan du bruge de viste p-pladser. Oplysninger om tog og bus finder du på www.rejseplanen.dk.

Indkøb

Der er mulighed for at købe ind i små og større byer undervejs.

Ådale og landskaber

Når du følger Kyst til Kyst Stien, vil du opleve nogle fantastiske overgange i landskabets former. De er mindesmærker fra istiden, der for ca. 16.000 år siden formede vores landskab.

Mod vest går Kyst til Kyst Stien gennem de brede ådale langs Varde Å og Holme Å skabt af smeltevandsfloder under istiden. Mange steder er der sandede arealer med plantager og heder.

Øst for isranden, der lå mellem Bække og Hovborg, skabte isen det kuperede landskab, som man ser i Vejle og Egtved ådale. Her breder sig et landskab med bakker, dale, enge, krat og skovbevoksninger så langt øjet rækker.

Dyr og planter

Odderen var i 1980'erne næsten forsvundet, men den er igen blevet mere almindelig. Du kan være heldig at se den og dens spor langs Kyst til Kyst Stien. Det samme gælder bæveren, der i dag har spredt sig fra Klosterheden ved Holstebro til Holme Å.

Ser du en blå fugl, der lynhurtigt stryger hen over vandet, er det en isfugl. Den fanger små fisk ved at styrtdykke fra sin udkigspost over vandet.

På engene kan du i maj og juni være heldig at se den violette majgøge-urt. Den smukke urt forsvinder dog hurtigt, hvis græsningen holder op og engen gror til. Gøgeurten blomstrer, når gøgen er kommet.

Varde Å med enge.

Kuperet landskab i Vejle Ådal.

Odderen har bredt sig.

Isfugl ved Vejle Å.

Maj-gøgeurt.

Fortidens spor

I Ådalene ligger flere steder spredte gravhøje, de fleste af dem er fra bronzealderen. Ved Bække ligger en skibssætning fra vikingetiden mellem to bronzealderhøje, og i Vejle Ådal kan du se en rekonstruktion af Kong Harald Blåtands bygningsværk – Ravningbroen fra 900-tallet.

Byer, kirker og vandkraft

Stien går gennem Varde, der er opstået ved et vadested ved Varde Å. Mod øst ender stien i Vejle, der var en lille by indtil jernbanen og havnen satte gang i udviklingen i midten af 1800-tallet.

Turen går forbi spændende kirker, de fleste romanske, bygget i det 12. til 13. århundrede. I Ål og Skibet Kirke kan du opleve nogle enestående kalkmalerier.

Flere steder, både ved Varde og Vejle Å kan du se levn fra tidligere tiders vandkraft. Ved Varde Å står Karlsgårdeværket nu tilbage som et minde, og vandet strømmer i dag frit i Varde Å-systemet.

Foto: Xenia Sillimosen

Karlsgårde Sø fik sit vand fra Varde Å og Holme Å, og blev anlagt for at give vandkraft til Karlsgårdeværket. I dag strømmer åerne frit.

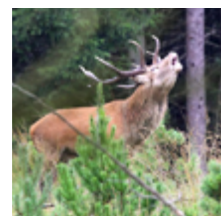
Kyst til Kyst Stien

– til fods på tværs af Jylland

www.kyst-kyststien.dk

Ved Ulfslo plantede man i 1856 de første træer i klitplantagerne mellem Blåvand og Oksbøl. I plantagerne er der i dag en stor bestand af krondryr – Danmarks største landpattedyr.

Kronhjort.

Ho Bugt er en del af Nationalpark Vadehavet. Året igennem vil du kunne opleve tusindvis af fugle, der søger føde, raster og yngler.

Gæs ved Ho Bugt.

Tidevandet tørlægger de store vade-flader to gange i døgnet og skaber et enormt spisekammer til fuglene.

Varde er en gammel købstad med kilder tilbage til 1107. På byens brobelagte torv fornemmes historien med de gamle bygninger og kirke. Mere historie kan opleves i Varde Miniby.

Miniby i Varde.

Ved åen ligger Vardehus Slotsbanke, hvor der lå en kongeborg i middelalderen. Byen er opstået som et vadested ved åen og som et toldsted for handelsvarer.

Karlsgårdeværket.

Karlsgårdeværket er et vandkraftværk fra 1921, der skulle forsyne Esbjerg med strøm. To kanaler blev gravet for at føre vand til den opstemmede Karlsgårde Sø. Ansager Kanal blev lukket i 2010 og vandet ført retur til Varde Å. I 2021-2022 bliver Holme Kanal også lukket og Holme Å får alt sit vand tilbage.

Ved Baldersbæk byggede grosserer Holger Petersen i 1912 Villa Baldersbæk. Nede ved Holme Å rejste han Treherredstenen med tre ansigter. Den står på det sted, hvor tre herreder stødte sammen.

Treherredsstenen.

Ved Hovborg er der en Naturudstilling, der fortæller om området – fra gletchere til agerland og fra hosekræmmere til Dalgas.

Syd for Holme Å ligger Vittrup Baun. Et flot naturområde med udsigtstårn. Tag også en afstikker mod nord til Vorbasse Krigshavn – et gadekær med krigsskibe. I Vorbasse er der stort kræmmermarked hvert år i juli.

Kong Harald Blåtand byggede en gigantisk bro henover Vejle Ådal i 900-tallet. En rekonstruktion kan ses ved Ravning, hvor der også er en mindre udstilling om broen. Lidt nord for lå tilflugtsborgen Troldborg Ring.

Ravningbroen.

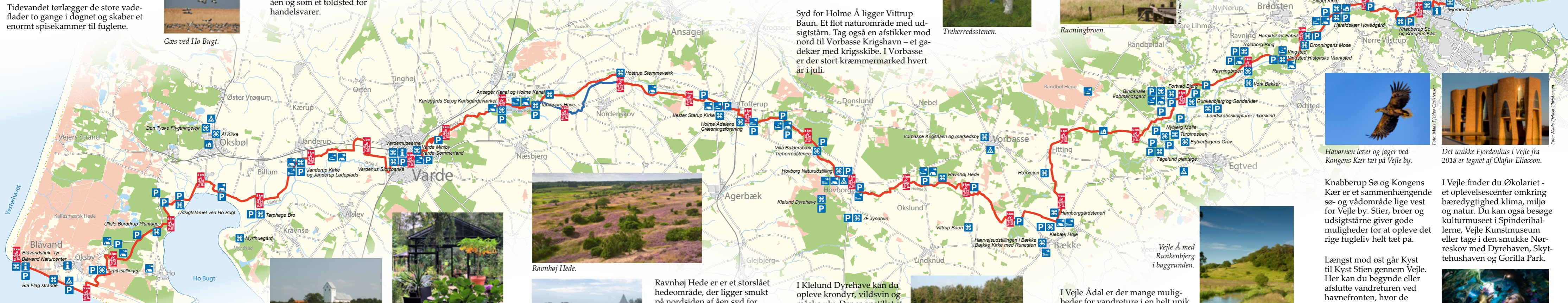

Landskabsskulpturer af Robert Jacobsen og Jean Clareboudt ved den gamle grusgrav i Tørskind.

Haraldskær Hovedgård har været herregård siden 1434. I dag er der hotel og konferencenter. I Skibet Kirke er der enestående kalkmalerier. Haraldskær Fabrik fra 1741 har tidligere udnyttet vandkraften til fremstilling af kobbervarer, leer og søm.

Haraldskær Hovedgård.

Der søges efter rav nedenfor fyret ved Blåvandshuk.

Blåvandshuk er Danmarks vestligste punkt, hvor det 39 meter høje Blåvandshuk Fyr ligger. Nær fyret er Blåvand Naturcenter og Fuglestation.

Tirpitzstillingen er en tidligere bunker og kanonstilling i Atlantvolden, som nu er omdannet til et imponerende og interaktivt museum omkring Vestkysten og 2. verdenskrig.

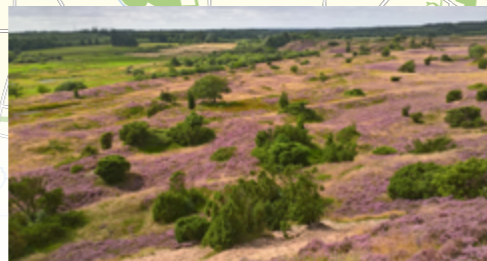
Janderup Kirke.

Ved Varde Å ligger Janderup Kirke. Vest for kirken ligger Janderup Ladeplads, som tidligere var havn for Varde. Her er både Japanhaven, Medicinhaven, Langhaven, Orangeri og meget mere. Du kan også købe kaffe og kage.

Tambours Have.

I Tambours Have finder du planter fra hele verden. Det er som en oase midt i den vestjyske natur. Det var skræddermester Gerhard Tambour, som i 1939 etablerede haven. Her er både Japanhaven, Medicinhaven, Langhaven, Orangeri og meget mere. Du kan også købe kaffe og kage.

Ravnhøj Hede.

Ravnhøj Hede er et eterslået hedeområde, der ligger smukt på nordsiden af åen syd for Vorbasse. Heden er levested for blandt andet rødrygget tornskade og den sjældne mariehøneederkop.

Engen ved Holme Å med Starup Kirke i baggrunden.

Starup Kirke ligger på en banke syd for Holme Å. Her søgte syge og krøblinge til en helligkilde i middelalderen for at blive raske. Kilden blev fundet i år 2000, og kan i dag ses af besøgene.

I Klelund Dyrehave kan du opleve krondryr, viltsvin og måske ulv. Der er opstillet et stort udsigtstårn i dyrehaven.

Ved Bække krydser Kyst til Kyst Stien Hærvejen. Her ligger Klebæk Høje, der er en flot skibssætning fra vikingetiden omgivet af to bronzealderhøje. Tæt på står den 50 tons tunge vandreblok: Hamborggårdstenen. I Bække finder du en runesten fra 900-tallet foran kirken.

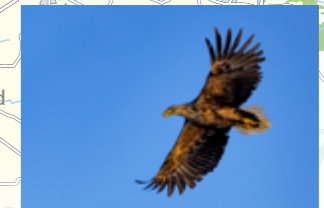
Skibssætningen ved Klebæk Høje.

I Vejle Ådal er der mange muligheder for vandreture i en helt unik natur ved blandt andet Tågelund Plantage og Vork Bakker, samt ved Nybjerg Mølle, Turbinesøen, Egvedpigens Grav og Fitting.

Den hyggelige Bindeballe Købmandsgård fra 1897 er stadig åben for handlende. Ved Egved er der oplevelsescenter ved højen, hvor Egved-pigen blev begravet. Her møder du også mange andre smukke vandreruter i ådalen.

Vejle Å med Runkenbjerg i baggrunden.

Havørnen lever og jager ved Kongens Kær tæt på Vejle by.

Knabberup Sø og Kongens Kær er et sammenhængende sø- og vådområde lige vest for Vejle by. Stier, broer og udsigtstårne giver gode muligheder for at opleve det rige fugleliv helt tæt på.

Længst mod øst går Kyst til Kyst Stien gennem Vejle. Her kan du begynde eller afslutte vandreturen ved havnefronten, hvor de ikoniske og prisbelønnede byggerier - Fjordenhus og Bølgen - ligger helt ud til Vejle Fjord.

Det unikke Fjordenhus i Vejle fra 2018 er tegnet af Olafur Eliasson.

I Vejle finder du Økolariet - et oplevelsescenter omkring bæredygtighed klima, miljø og natur. Du kan også besøge kulturmuseet i Spinderihallerne, Vejle Kunstmuseum eller tage i den smukke Nørreskov med Dyrehaven, Skyttehuset og Gorilla Park.

Et hav af oplevelser i Økolariet. Der er gratis entré for alle.

